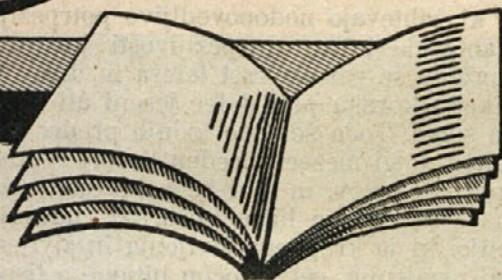

CVETJE

Letnik L.
Ljubljana

1933 - XII.
December

P. KRIZOSTOM:

Kraljestvo čistosti.

(Za praznik Brezmadežne.)

*Saj vam ne morem povedati,
kakšno je kraljestvo čistosti.
Znesite vso lepoto srebra
in vso vedrino neba,
ki se nad vami smehlja —
pa ne boste imeli pojma,
kaj je kraljestvo čistega srca.*

*Čistost je božji hram,
ves v bele zastore zavit,
ves potopljen v kristalni svet
kipečega morja.*

*Ob stenah lilije dehte,
da človeku kipi srce
ob pogledu na svete ortove,
na nedotaknjene cvetove.*

*Vse je kakor v pravljici;
pa to pravljica ni —
ker potem bi ne bilo na svetu čistosti.*

*Še so mladeniči in možje,
še so device in žene,
ki noč in dan v svetišču stoje
in branijo pred oskrumbo svoje srce.*

*To je tista armada,
ki za teboj, Brezmadežna, hiti,
ki je tebi izročila z dušo celo
svoje telo in svojo kri.*

Mati — vzgojiteljica.

Potrpežljivost.

So umetnosti, ki zahtevajo nedopovedljivo potrpežljivost. Toda ni je umetnosti, ki bi zahtevala toliko potrpežljivosti kakor umetnost vzgoje. Počasi, skoraj neopaženo se razvija rast telesa in duše. Vse tvoje delo je delo sejalca. Glej, kako koraka poljedelec jeseni ali spomladi po razorih in seje poln upanja seme. Toda šele po tednih predre nežno zelenje trdo zemljo. In potem zopet dolgi meseci, preden dozori v vročini solnca polna žetev. Priroda ne pozna skokov, in kjer se pokažejo, je znamenje bolezni, opozarjajo nas, da se usahnenje hitro bliža. Iz čudežnih otrok se je še malokdaj razvilo bitje, ki je krepkega življenja in življenje vzdrži.

Potrpi z večno nemirnim, cepetajočim bitjem, s tisočnimi željami in neprestanimi vprašanji otrok. Ubogi otroci, ki vedno motijo in morajo radi tega na cesto, ali pa so pregnani v otroško sobo h »gospodični«. Kakor da ne bi imeli pravice, da te zaposle in preizkušajo tvojo potrpežljivost, kakor da ne bi neprestana vprašanja dokazovala, kako probujen in kako lačen je njihov duh. Priznam: otroška soba je težka preizkušnja živcev. Zdaj to, zdaj ono, zdaj tu, zdaj tam, zdaj smeh, zdaj jok, zdaj v prisrčni igri in takoj na to v oglušljivem prepiru. Poleg tega pa tudi v največjem miru kolikor mogoče veliko hrupa, često tako brezobzirno in sebično, da se skoraj razodeva hlepenje po uničenju. Toda razburjenost nikdar ne pomiri, samo mir umiri.

Potrpi z napakami in pogreški. Otrok je človek, in ljudje imajo napake, ki izvirajo iz narave, oslabiljene vsled podedovanega greha. Kar pa korenini v naravi, je težko izrezati. Poleg tega pa v otroku ni samo meso slabo, ampak tudi duh. Pozno se probudi in polagoma si omane oči, da prvič pogleda v svet. Zaradi tega presoja vse samo iz stališča sedanjosti. Vtise sprejme kakršni so, zakaj ne more še razločevati med videzom in resnico. Ker otrok še nima preteklosti in zato tudi izkustva ne, ne pozna daljnosežnosti svojih besed in dejanj. Vedno mora le verjeti. Šele ožgani otroci se boje ognja. Mogoče so pa napake in pogreški otrok dedna obremenitev ali posledica pomanjkljive vzgoje, ki torej zadenejo tebe in ne otroka. Zato potrpi! Saj morajo tudi drugi s teboj potrpeti in si vendar dorasla in duševno zrela! Kako neskončno potrpežljiv je Bog z nami! Naj bo tudi v tem oziru tvoj učitelj in tvoja predpoda. »V potrpežljivosti boste posedovali svoje duše«, pravi sv. pismo, in jaz dostavim: tudi duše svojih otrok.

Potrpi sama s seboj! Potrpežljivost je umetnost upanja. Kje najdeš mater, ki bi se ji vzgojno delo na prvi mah posrečilo? Kje je kmetovalec, ki bi mu vsa semenska zrnca vzkllila in dozorela kot zlat sad? Kje je človek, ki se še ni nikdar zmotil, ki si ne bi mogel očitati nobenega zanemarjenja ali mogoče še večjega pregreška? Tako se tudi tebi ne bo vse posrečilo in često vsled tvoje lastne krivde. A tudi potem ne izgubi srčnosti in potrpežljivosti! Vsaka spoznana vzgojna napaka je korak, ki vodi na pravo pot.

Potrpežljivost pa mora imeti svoje meje. Res je, vsake muhe ne smemo videti in vsakega lahkega prestopka kaznovati; toda so dejanja, ki ne smejo ostati nekaznovana, ker izvirajo iz hudobije. Pa tudi v drugih slučajih mora primerna kazen neizprosno povdariti in varovati materino voljo, ako tvoj pogled ničesar ne doseže, tvoja beseda ne zaleže in tvoja

grožnja ne pomaga. Kdor noče poslušati, mora čutiti. Ako boleznj ne ozdravijo lažja sredstva, moramo uporabiti bolj skeleča.

Tvoje srce krvavi, kadar moraš kaznovati! Pusti, naj krvavi! Rajši par kapljic zdaj, kakor pozneje celi potoki iz globokih ran! Boljše je, da joka tvoj otrok, kakor pa ti! In ali ne priča kazen in ne govori bolj jasno o ljubezni, kakor pa božanje in sladkanje? Saj je namen

**Kardinal-protector frančiškanskega reda Bonaventura Ceretti
je umrl dne 8. maja 1933.**

kazni ta, da pomaga temu, kar je v otroku dobrega, da zmaga nad slabim. Ko mine nekaj let, bi bila mogoče rada odločna in tudi odločno biješ, toda prepozno. Mlade šibe se lahko upognejo, mogočna debela nikdar. Pozne kazni so kakor pozna zdravila. In četudi ne bi bile prepozne, bi si vendar prihranila poostrena strahovanja in mnogo jeze, skrbi, žalosti in očitanja.

Udarec o pravem času je za vsako slabo navado ali razpoloženje to, kar je oster urez za nevaren tvor: začetek ozdravljenja.

Kot zaključek letošnjih razmišljanj o vzgoji, poslušaj, mati, moj kratek svet:

Ne grozi preveč, sicer ne bo imel otrok tvojih groženj za resne. Ne grozi s praznimi besedami. S takimi grožnjami se napake samo zalivajo in ne iztrebljajo. S slepimi strelji se ne zavzemajo trdnjave.

Ne grozi preveč in nikdar ne z očetom! S tem odkrivaš svojo lastno slabost in delaš očeta za rablja družine. Ne grozi s črnim možem in drugimi strahovi. Take grožnje plašijo otroka, oropajo ga lepih otroških sanj in poživljajočega nočnega spanja.

Kaznuj šele tedaj, ko gotovo veš, da zasluži kazen otrok in ne morda ti sama. Marsikateri udarec žge otroka, ko bi bolj pravilno padel po hrbtu staršev.

Ne kaznuj prenačljeno, v jezi ali nestrpnosti in muhavosti. Kaznovati se pravi povzročiti bolečino. Kdor to dela, mora vedeti, zakaj. Otrok rad pozabi, toda krivične kazni ne pozabi nikdar.

Ne kaznuj pred tujimi ljudmi! Vsaka kazen ponižuje. Kdor pred drugimi brezobzirno kaznuje, ubija čustvo poštenja in spoštovanja do samega sebe.

Ne kaznuj pretrdo! Oziraj se na otroško nerazsodnost! Pretrde kazni rode plašljivost, vzgajajo lažnivost in zaduše ljubezen.

Telesna kazen bodi izjema. Najboljše uspehe doseže palica, ki leži nezaprta v omari.

In vendar so grde navade in razvade, ki se dajo ozdraviti samo s krepkim obdelovanjem nepleminitih delov človeškega telesa. Mnogim je bila šiba rešiteljica njihovega življenja. Toda samo surov človek, ali pa tak, ki je izgubil vso oblast nad seboj, tolče kar na slepo in nepremišljeno. Poznam nekaj ljudi, ki sta jih lastni togotni oče in lastna brezumna mati s svojim divjanjem za celo življenje pohabila.

Bodi mila z otrokom, če prizna svoj greh. Odpusti mu kazen! Če zaradi pravičnosti in modrosti tega ne smeš, zmanjšaj kazen, ali vsaj pokaži, da se veseliš njegovega odkritega priznanja. Saj se je moral revček mogoče tako zelo premagati.

Ne izsili za vsako ceno priznanja dozdevne krivde. Kdor otroku prav nič ne verjame, kvari njegov značaj in mu ubija zaupanje v ljudi.

Da moraš kaznovati tiste, ki si jih rodila in jih tako srčno ljubiš! Je pač tako med ljudmi. Ne pozabi: kazen je sredstvo, nikdar ne cilj. Pravična kazen ne bo nikdar zmanjšala ljubezni otroka do tebe, ampak jo bo trajno utrdila.

Naj končam svoja izvajanja z lepimi besedami znanega vzgojitelja: »Najlepšo obliko vzgoje nas uči nebeško sonce, ki deli vsemu, kar raste, svetlobo in toploto, večkrat dež in veter, redko blisk in grmenje in tudi to le v korist stvari, ki žive in rastejo in se razvijajo od njegove toplote in svetlobe.« (Amos Comenius.)

Vadimo se v poniževanju samega sebe, v tem, da se zavedamo svoje slabosti in se tako rekoč naslanjamo ob svojem niču. Kakor hitro smo tisto domišljavo mnenje o samem sebi zavrgli in na kakršenkoli način izgrebli v svojo dušo globoko strujo, se bodo vanjo zlivali veletoki milosti. Mir nam bo dodeljen na zemlji; zakaj kdo bi mogel motiti mir tistega, ki se sam pozablja in zaničuje in se opira samo na Boga in se oklepa samo Boga.

(Lamennais.)

Dekla Lucija.

Povest iz vsakdanjega življenja.

(Konec.)

Lucija — zavetje.

Ste katerikrat takole na večer pri litanijah prisluškovali, kako različno zveni molitev iz ust otroka, iz ust moža, iz ust žena in mladenk — jaz sem namreč že. Bo kdo rekel: zase bi molil. O, saj sem tudi. Toda nehote se čuje iz tistega zbora molitve tudi posamezno srce, kako hrepeni po svoje, trpi po svoje in kako svoje želje pozna. Zlasti se to dobro sliši iz molitve: Pod tvoje varstvo pribežimo, o sveta božja Porodnica... Jaz imam ob tej molitvi zmeraj občutek, kako naša dobra, ljuba Gospa razgrne pred nami svoj svilnati plašček in v tiste mehke gube, ki so začuda prostorne in tako tople, sme pritisniti svoj obraz in svoje pekoče oči vsakdo, vsakdo brez izjeme — pod tvoje varstvo pribežimo!

Je to slika materinstva, slika matere, ki slavi in ljubi svoje dete — ampak ne more drugače, da se ta skrb na vse raztegne. Je to sladkost, ki ji mož imena ne ve, zakaj očetovstvo je zopet drugače. Druga skrb in drugo občutje, druge skrivnosti. Nekaj prvotno materinskega ima sleherna žena, ko dozori. Tako tudi Lucija. Postala je za vso vas zavetje. Tako zelo si je znala pridobiti ljubezen in spoštovanje vseh brez izjeme, da je iz tega vzknila roža zaupanja. Ne raste rada in redka je. To, kar ljudje imenujejo včasi zaupanje, je le volja do opravljanja, jezikanja in tiha želja, da bi zaupana »skrivnost«
šla naprej...

Lucija je uživala drugačno zaupanje. To že vemo, kako je znala zavrniti opravljive jezike in ženske čenče. Zaupanje te sorte, kot ga je imela Lucija, je bilo čisto drugačno. Vse je vedela — cele vasi križe in težave. Vseh rodbin grenke in žalostne bridkosti. Vseh žena in mater skrbi in vseh mladenk tiho ljubezen. Zaupali so ji starši, ker je bila modra in razumna, zaupala ji je mladina, ker je imela srce in je znala molčati. Otroci so pa v njej imeli še posebno pribežališče. Ne samo, da so nedeljski popoldnevi bili nalašč za otroke, tudi sicer je imela pravi otroški vrtec. Če je koga zob bolel, nikdo ni znal tako hitro pomagati kot Lucija in za vsako otroško bolečino je imela svoj lek. Z Miklavžem se je pa Lucija neverjetno dobro razumela. Zakaj, če kje otroci doma niso nič dobili, pri Luciji je bil sv. Miklavž kar moč radodaren. In otroci, kdo bi jim zameril to otroško sebičnost, so to dobro vedeli. Zato so tam pisali pisma svojih otroških želja in sanj. In tam pri Luciji je modri sveti Miklavž razmišljal in se z njo posvetoval, kaj bo za otroke prav in primerno.

To sem že omenil, kako je Lucija za bolnike preskrbela. In tisti način se je kar dobro obnesel. Žene so se lepo vrstile in tako ni bilo nobene zadrege, ki se nas tako rada loti ob misli: zdaj sem pa dolžan — kako bom pa povrnil! Prav nič več tega razmišljanja. Ljubezen nam je Bog dal in za vse je tu, nikoli je ne more zmanjšati, če je ljudje sami ne prepode. Enako je skrbela za občinske uboge. Znala je pridobiti vse uglednejše žene in te so pridobile moze, da so sklenili pri občinski séji čimprej zgraditi zavetišče za onemogle. Sestre bodo prišle in bo še za otroke čez dan poskrbljeno, ko so starši na polju in se prav ti mali nič dobrega ne nauče od starejših na paši. Tudi to je šlo. Seveda ne kar čez leto dni, ampak na tem je že, da občina kupi hišo, ki je za to primerna in se more preurediti. O, Lucija zna!

In neki dan, to bo Lucija pomnila vse življenje, se zgodi, da pride po vasi sam gospod župnik in gre prav v njeno hišico. Kaj bo le? Lucija sicer ni v zadregi, ker v hiši je čisto in praznje, da lahko vsak čas pripelje ne vem koga v izbo. Ampak vendar — kaj bo le, — tudi Lucija je radovedna.

Ko gospod župnik pride v hišo in ko se mirno razgleda po izbi, reče resno: »Lucija, lepo je pri vas. Prišel sem pa s čisto posebno prošnjo. Takrat za žegnanje je bila cerkev tako lepa in vsa sveža. Bo treba to reč urediti. Vsako nedeljo sveže rože na oltar. To bi se že dalo napraviti. Naj se uči mladina od vas, ki ste starejša, kako vse življenje iz tabernaklja vre. In še eno skrb imam. Cerkveno perilo je že čisto pri koncu. Tako se mi hudo stori: pogledam prte — ne eden ni več cel. Vse je že preprano. Albe, vse zašite in preperete. Tudi rokati. Cerkev bo morala dati za popravo mašnih oblek vse, kar se je prihranilo. Za perilo ne bo nič ostalo. Bi sam iz srea rad dal. Pa res nimam. Plače duhovnikov so tako revne, da me je sram povedati. Preko petdeset sem že, pa dobivam komaj 600 dinarjev. Da ni zbirce žita, bi ne shajal niti za hrano. Posestvo ne nese, in še ko je toliko stvari, ki jih župnik mora imeti. Knjige, časopisi, in še sto stvari, ki so nujne. Pa sem takole mislil: Pri vas se zbirajo dekleta in žene. Prišli bodo zimski večeri, pa bi ena brala naprej, druge bi pri tem lahko šivale, vezle in kvačkale. Vzorce bi že jaz preskrbel. Naposled ima vsaka dekle in žena več perila kot pa naša uboga farna cerkev. Sem bil tu in tam po svetu, saj nič ne očitam, ampak drugje ljudje s ponosom gledajo na to, da je vse v cerkvi praznično. Pri nas pa vsa pobožnost ni tolikšna, da bi najpotrebnejše preskrbeli. Lucija, boste vzela to v roke? Vam se vse posreči, pa recite, da sem jaz prišel prosit.«

Lucija je sama. Danes je srečna. Ne ve, zakaj, saj je to le novo delo, nova skrb. Ampak srečna je. In že ji gredo misli, kako bi uresničila ta načrt. Še to zimo mora biti vse storjeno. Nekaj bo dala kongregacija deklet, nekaj in še več mora prispevati III. red. Saj je sv. Frančišek z lastnimi rokami popravljal razpadle cerkvice in je to naročil vsem svojim otrokom, da bodi cerkev res hram božji, res topel in mikaven in poln sveže lepote.

Da, tako bo šlo. Še ta teden bom šla okoli vseh deklet, da bodo prišle vse en večer. Potem se bomo porazgovorile. Vsaka hiša bo dala nekaj za platno in za prejico. Sestre iz Repnjega nam bodo pokazale, kako in kaj in nam urezale kroj. Potem bomo pa že same naprej. Naša cerkev mora biti spomladi kakor nevesta z balo. Vsa sveža, da kar dehti. Vsega mora biti po troje — za začetek. Potem pa pridejo na vrsto podružnice. Če drugje lahko, tudi pri nas ne smemo zaostati.

Za Božič je dobila cerkev dve krasni albi in gospod župnik zase še lepšo, tako da je bil pri polnočnici malce ničemuren in raztresen. Pa mu dobri Bog ni zameril tega.

Lucija pred večno Lučjo.

Za sklep in konec te povesti moram pa napisati nekaj v pojasnilo. Zadnjič namreč mi je nekdo očital, češ da takih Lucij, kot je naša iz povesti, na svetu ni. Vsaj danes ne. Začudeno sem ga pogledal in vprašal: »Zakaj ne?« Pa me je zavrnil, da je vse premalo zemeljska in preveč ji peroti rastejo...

Torej tako, premalo zemeljska si, Lucija! Poslušaj, kaj ti očitajo! In vendar jaz vem, ne samo verujem, jaz vem, da so taka dekleta in take

žene. In na tisoče jih ima naša ljuba slovenska zemlja. Niso vse take kakor je naša — čista Lučka, čisto za tolažbo srca in za veselje in zdravje oči. Ni vsaka zemlja enaka. Ampak povem vam skrivnost, da bodo še vam peroti rastle, da bi le mnogim, mnogim! Veste, odkod naša Lucija to moč dobiva. To olje, da lahko drugim sveti, to toploto, da druge ogreva, to moč, da se za druge žrtvuje?

Luč se ob luči prižge — to je stara modrost. In naša Lucija poslej vedno bolj pogosto hodi na posete pred tisto lučko, ki gori pred našimi tabernaklji. Vsa nemirna je tista luč in se visoko povzpne in kar za-

Angel Marija Dolei, kardinal-protector frančiškanskega reda, imenovan od Nj. Svetosti papeža Pija XI. dne 22. maja 1933.

vzdihne od hrepenjenja. In je zopet vsa mirna in spokojena — kakor živo človeško srce. Lucija se tu uči — da je za otroke kakor mati. Tu prisluškuje davni in večnomladi modrosti božjega mojstra, ki je v svojem spremstvu tudi žene imel in jih je ljubil in spoštoval. Tu pri njem se uči odpovedi mlademu hrepenjenju, tu pri njem išče modrosti, da je ženam sestra in mladenkam, ki se možé, mati. Tu išče redno novega ognja in tako je njena duša zmeraj svetla in jasna in plamen ves živ.

Lucija — luč — in zdravje in radost oči — uči nas, da po tvojih stopinjah hodimo in ljubimo. Daj, razsvetli naše steze, da bodo kakor ravna pot k zadnji Luči in poslednji Radosti!

V poštnem vozu.

Vozilo, ki je oskrbovalo promet od zadnje francoske železniške postaje v to izgubljeno vas v pogorju Jura, bi se moralo imenovati predpotopno, če ne bi imelo samoveljčja, da se je samo premikalo in se zato nazivalo ‚avto‘.¹

Na visokih kolesih, široko kakor gnojni voz, je moglo to vozilo pod gostoljubno ravno streho sprejeti zložno dvajset oseb in zato jih ni nikoli vzelo pod krov manj nego štirideset od petdeset. Pozimi v hudem mrazu in med dolgo vožnjo je bilo to celo prijetno. To vozilo je bilo polno najboljše volje, da bi zblížalo ljudi med seboj; kdor se je v njem vozil dve ali tri ure do Bremonkurja, utegne to izpričati. Bilo je umevno samo po sebi, da je bil damam — gospem — ponuden zmiraj najboljši prostor — na kolenih sedečih gospodov — o prosim: z vsem poštenjem. Stati bi bilo nemogoče. Gospodje so torej sedeli na lesenih klopeh in vsak je vzel svojo ženo na svoje naročje, teto, sestrično ali katero že. Držali so se negibčno kakor palica; nikoli nisem slišala, da bi se kdo skrivoma hehetal, zabaval ali se na glas in neprisiljeno. Če je naš župnik moral potovati na francosko stran, izjemoma ni dobil nobene gospé v naročje, zato je pa prevzel dva malčka ali tri otroke, kakor je naneslo; tudi kure, gosi ali košare z jajci: sploh vse, kar je bilo dragotno in krhko ali razlomljivo. Ako je bil ‚avto‘ na tak način nabasan in prtljaga nagromadena pod nogami potujočih, je ‚šofer‘ pred odhodom navadno še potožil: »Toliko praznega prostora, pa ni dobiti nobenega slanika več.«²

Leta in leta je bil ta izrek isti dovtip, pa še vedno je mikavno vplival. Dva ‚šoferja‘ je bil ‚avto‘ že porabil, le-ta dovtip je bil pa prešel od enega na drugega in ljudje so se zmerom spet pri tem smejali. Čemu, tega še sama ne vem. Sploh so se pa vsemu smejali: butanju zaprtega voza, krivljam ali vijugam, ropotu in hrupu — nekaj lepega je voziti se v starem ‚avtu‘. Seveda so bili vsi sopotniki večinoma znani med seboj, kak tujec nikoli ni vstopil v ta zaprti poštni voz. Kdor je hotel videti slovito lepo cesto v pogorju Jura, zanj so bili pripravljene in mu dani na razpolaganje dragi razkošni avtomobili — lični, pravi samodrčki — ki so prihajali Bog ve, odkod, in vozili daleč preko meje. V Bremonkurju je takšen avtomobil obstal samo par časkov, da so ga cariniki pregledali, in ‚pèk, pèk‘ so že odbrzeli spet dalje s svojim dragotnim vozilom: z Američani in Angleži, tuptam celo s Francozi. Kmetje v tej okolici se niso posluževali le-teh avtomobilov; bili so za to le preveč izjemni in izključljivi, namreč kmetje.

Nekoč, bilo je v začetku jeseni, je tuji avtomobil imel nezgodo prav tedaj, ko se je hotel odpeljati s kolodvora pri Sv. Hipolitu. Ker se je pokvaril motor in poškodbe ni bilo mogoče takoj popraviti, je moralo vozilo prenočiti v gnezdu. — Američani so precej vzeli v najem edini ‚hotel‘³ v mestu od kleti do vrha; drugi potniki so dali prednost čakal-

¹ Šaljiva besedna igra! Izraz »avto« je okrajšana beseda nam. »avtomobil« (slov. samodrč ali »motovilo«); sestava iz grške besede »autos« = sam in latinske besede »mobiles« = gibljiv, premičen, to, ker se premika ali giblje; torej avtomobil = voz, ki se sam premika. — Prip. prev.

² Znano je, da so slaniki ali »árniki«, kakor so svoj čas rekli na kmetih, zelo tesno vloženi v shranitvenih posodah. Zato je voznik potnike stisnjene v napolnjenem vozu primerjal slanikom. — Prip. prev.

³ Beseda »hôtel« je izposojenka iz francoščine (franc. »hôtel«, izg. otèl, iz latinske besede »hospitale«, in ta od lat. »hospes« = gostitelj) = imenitna gostilna s prenočišči.

nici prvega razreda na kolodvoru. Nekoliko škodoželjno so kukali moji vrli kmetje iz svojega avtobusa.⁴ Vprav takrat bi bili morda izjemoma mogli vzeti s seboj še nekaj slanikov. Morebiti bi bili celo pripravljene v resnici vzeti do meje s seboj dvojico turistov. Toda noben tujec ni privoščil pogleda pošasti. »Odpeljimo se,« je rekla zato že nekoliko nejevoljna Avstrijka.

»Še ne, prosim,« je menil vljudno mladi šofer, »en prostor je še prihranjen.«

»Ah — oh, kdo neki je?!«

»Ena od avtomobila,« odgovori župan, ki je pravkar vstopil.

»Neka lepota,« je dodal zbadljivi Säbli — Sabljač in dvoumno po-mežikal.

Županja je zakašljala.

Župan je pripomnil: »Tako sem si mislil, da je takšna, opazil sem po njenem glasu.«

»Ali si ti ž njo govoril?!« je vzrojila županja.

»Oh, govoril, ne da bi ji kaj rekel, v gneči mi je stopila na nogo in dejala: »Oh prosim prav lepo oproščenja, moj gospod.«

»I kaj pa je to?!« reče pikro županja, »to more reči vsaka izmed nas.«

»More že, pa ne stori. Če mi ti na prste stopiš, rečeš kvečjemu ‚hopla‘, in to le, če je velik praznik, med tednom samo oponašaš, češ da ne vtaknem nog v žep.«

»In ljubezniv glas imajo ženske vsak čas,« je brezobzirni Sabljač drodroval dalje, »to vam mora zavist priznati. Ako kakšna taka reče ‚Bon soir‘,⁵ precej veš, kako gorko srce ima za nas enega.«

Voditeljica namrši obrvi in Sabljač umolkne.

Končno pride hrupno govoreča gruča gospodov in dam, v sredi med njimi pa tista ona, lepota. »Šembrej,« je menil eden izmed kmetov poln občudovanja.

Vsi so molili vratove skozi okno, le voditeljica in župnik sta nemoteno kramljala dalje; samo pomaknila sta se nekoliko, da bi naredila prostor gospé. Ko so ji vsi gospodje, ki so jo obkrožali, vdano poljubili roko, je dama⁶ vstopila. Šofer je priključil, dama sede v svoji vonjajoči obleki in maha v pozdrav, z roko pošlje venkaj poljube, končno pa zgine z divjajočim ‚avtom‘ v prahu deželne ceste.

V avtu pa ostane sama. Vse ženske so se na mah umaknile na drugo stran, sovražno, ljubosumno, bile so pripravljene na boj. Nepristranski, hladni in skriti so bili le župnik, voditeljica in Avstrijka, le-ta poslednja je kazala sled bojazni. Možje so bili vsi pozorni. Rekli sicer niso nič, držali so se pa zelo imenitno in vedno so obračali glavo k ‚nji‘, da bi v globokih požirkih srkali sladki vonj, ki je kmalu napolnil ves voz.

Nasprotno so pa ženske veliko govorile in vsak stavek se je pričel: ‚Oh prosim prav lepo oproščenja.‘ Pri tem so piskale z visokim glasom ter se poredno hehetale.

‚Ona‘ je sprva tiho sedela. Gledala je skozi okno, odložila klobuk in rokavice, nekajkrat je vrgla sem ter tja kodrasto grivo, stegnila eno roko skozi okno in, na videz z največjim veseljem, pustila vetru, da je pihljaj

⁴ Beseda avtobus je sestavljena iz avto in omnibus (omnibus lat., 3. skl. množ. od besede omnis = vsak), voz z nazivom omnibus pomeni torej voz za vse ali vsem dostopen, nabiralni voz; tako so zlasti imenovali poštne vozove. Ker bi bilo »avtoomnibus« za izreko prenerodno, so v sestavi izpustili zloga »omni«; nekateri namestu »avtobus« sploh pravijo samo »bus«. — Prip. prev.

⁵ Bon soir, franc. = dober večer. (Bon = dober, soir, izg suar = večer.) Prip. prev.

⁶ Franc. bes. (la dame, izg. dam) iz lat. domina = gospa. — Prip. prev.

med njenimi razpreženimi prsti. Potem se je spet namazala s pudrom ali lepčilnim prahom, potegnila je rdečo črto preko svojih ustnic in sesala sladkorček, kakor da ni nobenega drugega razen nje.

Njeno molčanje je ženske nemalo jezilo. Polagoma se jih je polastilo nekako opojno stanje. Vsaka je imela kaj posebnega razkazati, s čimer je mislila, da bi se mogla ponašati: ena dan pranja, ki traja pol leta; druga sadje, ki ga je bila sama vložila; tretja svoje okrašene voliče. Vse svoje poštene meščanstvo so razstavile, da bi se za njim zagrajene mogle braniti zoper napade ‚polovice sveta‘.

Toda le-ta ni po ničemer posegla in tako je niso mogle prijeti. Ali prosim: priznajte, da zares spodobna ženska ne bo tako molčala, da je nedostojno, takole glavo nazaj sklanjati, gledati z napol zaprtimi očmi, z napol odprtimi usti željno srebati veter. In pa te roke, te gole roke, ki ne znajo ničesar odkrito prijeti, temveč se vsakega predmeta dotaknejo rahlo in počasi, malodane, kakor bi bile zgolj za božanje ustvarjene. Pri tem se je zdelo, da dami nobena reč ni imenitna; vsa vabila meščanskega sveta je ta oseba popolnoma preslišala. Če bi bila vsaj voditeljica kaj govorila, ta je gotovo mogla vzbuditi spoštovanje nasproti njeni poštenu družčini.

Voditeljica je pa molčala. In Avstrijka, katera je bila sicer zmiraj tako izvrstno zgovorna, je pustila občinstvo docela na cedilu, niti bev ni rekla! Danes se z ničemer ni dalo bahati. Lepotica v svojem kotu je sama obvladala ves poštni voz; gotovo si je po vrhu še domišljala, da tudi tukaj vsi ležé pred njenimi nogami, kakor je sicer vedno bilo pri moških.

Oh ti moški! Kako je bila spet to bojazljiva svojat. Dolgo so molčali, le z očmi so se do sitega nagledali, nato so se obnašali kakor mladi dijaki:

»Ali ni prehud prepil za madamo v kotu?« Kakor da bi ta oseba ne mogla stakniti revmatizma ali trganja po udih prav tako kakor vse druge?!

»Če ji je dežela všeč?« Sreča, da je navdušeno pritrčila, sicer bi slabo naletela pri ženski zvezi!

In zdaj so pričeli govoriti moški kakor naviti gramofoni s tujko; vsak je hotel vsaj eno besedo uloviti od nje.

Ženske so obmolknile; le razumna županja je tupatam posegla s kako besedo v pogovor, toda nihče ni imel odgovora za njo, najmanj pa še lastni mož. Avto je ropotal po lepi deželni cesti, iz vseh sklepov je hukal in puščal smrad za sabo.

Lepotica se je delala, kakor da se boji. »Le nikarte se razburjati, madama,«⁷ je dejal nekam sirovo šofer, in ker so pravkar zavili v neko vijugo, so se vsi vprek prekopicnili kakor hišica iz kvart.

Tedaj je ‚madama‘ nenadoma radovedno pogledala na krmarja, ki se je nagnil naprej. Seveda je mogla videti le od strani njegov trpki plemenski obraz, in to, kakor je bilo videti, ji ni bilo zadosti. Vsaj storila je vse, da bi mogla kaj več ujeti. Dober okus je že imela, zakaj šofer Mason je bil eden izmed najlepših fantov v Bremonkurju in Lamottu skupaj. To veliko pomeni, saj je rod v pogorju Jura eden izmed najlepših.

Poglede tuje ‚madame‘ so opazovali vsi moški. Zdaj je imela dobljeno igro: ljubosumnost se je zbudila.

Počasi se je vlegel večer.

Eden izmed tistih večerov v pogorju Jura, katerih nedopovedljiva lepota ima nekaj verskega na sebi. Nobena previsoka gora si tam ne upa

⁷ Madama (franc. madame izg. madam) = moja gospa. V vljudnem nagovoru pravijo tako Francozi. — Prip. prev.

omejiti nebo in ga vdeti med trde in preteče robove. Plemenito in čisto kipijo vse črte k njemu kvišku v sramežljivo vdani lepoti, tako da v tem popolnem soglasju težko razločiš, kaj pripada zemlji in kaj nebu.

Takšen večer je prišel. Nebo je bilo potopljeno v rahlozeleno zlato; pod njim je sanjala pokrajina, zlata in sinja.

Pred neko samotno kmetiško hišo se je avto ustavil.

P. Leonard Maria Bello, generalni minister frančiškanskega reda, izvoljen na generalnem kapitlju v Rimu dne 3. junija 1933.

Na dvorišču je stala mlada deklina, velika, nepremična, obdana od zadnjih solnčnih žarkov. Roko je držala nad očmi, da bi jih zaščitila. Ko je šofer skočil iz poštnega voza, je roko povescila in šla mlademu možu počasi naproti, brez težave nesoč težko ročko za mleko.

Nikoli nisi videl človeškega otroka tako lepega hoditi v lesenih cokljah, nikoli, da bi se tako združevali moč in milina, ki se je ni zavedala.

Šofer sname svojo čepico z glave:

»Salut ma mie!«⁸

»Bonsoir, Pierre!«⁹

Pri tem položi mladenka fantu roke na pleča in nagne rahlo glavo na stran: poljubil je pred vsemi ljudmi lice, ki mu ga je ponudila.

Deklici je srečen nasmehljaj ubežal sramežljivo v ustna kota.

Nihče od obeh ni več spregovoril besede.

Naložil je ročko z mlekom na avto in priključil.

»Salut ma mie!«

»Bonsoir, Pierre!«

Spet dve zagoreli roki na njegovih širokih plečih, oči, ki se med seboj potaplja, velike in resnobne.

In dalje so se peljali v slovesni, ženitovanjski večer.

Povsem tiho je postalo v avtu in hladno.

Nočna rosa se je vlegala.

Pozabljena mala kokota¹⁰ se je v svojem kotu skrčila v neko brez-bistveno sivino; zeblo jo je v njenih tenkih oblačilih.

Tiho ogrne naš župnik svoj plašč čez njena pleča.¹¹

Kako je drugod in kako je pri nas.

Pravkar sem bral letno poročilo tretje redne skupščine v Ingodstadtu na Bavarskem, iz katere posnemamo, da šteje ta skupščina 439 oseb, ter da je v tej skupščini naročnikov tretjeredniškega glasila 442. To se pravi, da prihaja glasilo bavarskih tretjerednikov v roke slehernega uda III. reda.

Če pogledamo ta zgled bavarskih tretjerednikov, tedaj vidimo, kako daleč za njimi je še slovenski III. red. Če pogledamo kroniko III. reda, tedaj lahko točno ugotovimo, da je povprečno komaj vsak 30. tretjerednik in tretjerednica naročena na glasilo slovenskih tretjerednikov, na: Cvetje z vrtov sv. Frančiška.

Rekli boste, kriza je kriva, da jih je tako malo naročenih. To nikakor ni res. Če se namreč ozremo, koliko slovensko verno ljudstvo daje za tobak in za pijačo ter za razne druge časopise, koliko daje za misijone, za razne dobrodne namene, tedaj nikakor ni mogoče reči, da bi bila ravno gospodarska kriza vzrok, da ni mogoče utrpeli letnih 15 Din za lastno glasilo slovenskih tretjerednikov. Nikakor nimamo namena vsega tega grajati, pač pa se nam zdi, da bi udje III. reda vsaj za lastno glasilo morali poznati nekoliko več požrtvovalnosti. Katoličani in tudi slovenski tretjeredniki in tretjerednice se žal vse premalo zavedajo dolžnosti, katere imajo do katoliškega tiska in kot otroci sv. Frančiška posebej še do svojega lastnega glasila, ki je »Cvetje«.

Časopis je dandanes najvažnejše in najučinkovitejše sredstvo za razširjenje in poglobljanje evangeljskih načel, katerih prvi poborniki bi morali biti udje III. reda. Zato se mora vsaka katoliška organizacija po-

⁸ Salut (franc., izg. salü) = pozdrav; ma = moja; mie (okr. nam. amie, izg. mí (amí) = draga, prijateljica. — Prip. prev.

⁹ Bonsoir (izg. bonsuär) = dober večer; Pierre (izg. Pjèr) = Peter. — Prip. prev.

¹⁰ Izraz »kokóta«, nemško »die Kokotte«, je izposojenka iz francoščine: la cocotte (izg. kokòt), prvotni pomen = koklja, preneseni pomen = (ženska) lahkoživka. — Prip. prev.

¹¹ To je storil iz usmiljenja in pa, da bi popravil, kar so domačinke zagrešile s čudnim obnašanjem nasproti tuji ženski. — Prip. prev.

služevati tiska, če hoče svoje člane ohraniti zveste načelom, katere zagovarja. Res je sicer, da se vrši shod tretjeredne skupščine vsak mesec, ali bi se vsaj moral vršiti. Znano nam je, da se mnogokje shodi III. reda ne vršijo, znano prav tako, da marsikateri udje tretjega reda po cele mesece ali leta niso prisotni pri tretjeredniških shodih, bodisi vsled svoje zaposlenosti, bodisi vsled drugih vzrokov. Glasilo III. reda ne pridiguje samo pol ure na mesec, ampak od 1. januarja do 31. decembra stalno in vsak mesec na novo. Ako hočejo tretjeredniki, da bodo res dosegli cilje, kakor jih je imel pred očmi njihov ustanovitelj sv. Frančišek, tedaj morajo delati na to, da bo v vsaki hiši, kjer bivajo udje III. reda, naročeno tudi »Cvetje«. Ako hočejo udje III. reda biti res pravi otroci in učenci velikega sv. Frančiška, morajo poznati svoje vzore in cilje III. reda, in te prikazuje »Cvetje«. Ako član III. reda ni naročen in ne bere svojega glasila, ni delaven član, ampak kakor pravi papež Leon XIII., »len in zadovoljen samo s samim imenom tretjerednika.« Isti sv. oče pravi: »Ker je glavno sredstvo, ki služi nasprotnikom, tisk, zato sledi iz tega resna dolžnost katoličanov, da slabemu tisku postavijo nasproti dober tisk, da štiti resnico, da brani vero in zastopa katoliško pravo.« Resna dolžnost katoličanov, v prvi vrsti članov III. reda torej je, da podpirajo dober tisk. Ako tretjeredniki ne podpirajo in ne širijo lastnega tretjeredniškega glasila, ki bi moralo povsem naravno vsakemu tretjeredniku biti najbližje, potem lahko z gotovostjo sklepamo, da za dober tisk premnogi tretjeredniki ne store nič, to se pravi, da svojega vodila, ki jim to zapoveduje, ne spolnujejo in da zapovedi sv. očeta ne vzamejo resno. Recimo, da je v tretjeredni skupščini tretjina takih, ki ne znajo brati, ki slabo vidijo, ki stanujejo skupno s tretjeredniki v eni družini in tam berejo »Cvetje«. Če rečemo, da je teh ena tretjina, gotovo ne bo premalo vzeto, ampak kvečjemu preveč. Jasno je torej, da bi moralo v vsaki tretjeredni skupščini biti vsaj dve tretjini članov naročenih na »Cvetje«. Ako jih je manj ali sploh nič, tedaj je to znamenje, da dotična tretjeredna skupščina ne živi, ampak spi, samo nikakor ne spanje pravičnega.

Rekli boste, ljudje nimajo denarja. Res je, da ga mnogokje nimajo, toda vsak tretjerednik bi zmožel Din 1.50 na mesec. Ako kdo ne more plačati vsega naenkrat, bi naj plačeval to malenkostno vsoto mesečno. V vsaki tretjeredni skupščini bi se dobili ljudje, zlasti odborniki in odbornice, ki bi vzeli nase to nalogo, da mesečno ob katerikoli priliki poberejo ta majhen prispevek in preden bo minulo leto, bo »Cvetje« gotovo plačano. Za ubožnejše tretjerednike in tretjerednice bi lahko prispevali premožnejši. Prav tako bi se nedvomno dobili dobrotniki, ki bi za naraščaj III. reda, za Križarje in Klarice prispevali, da se morejo naročiti.

Vsak tretjerednik in vsaka tretjerednica bi se morala zavedati, da v njihovo hišo in v njihove roke spada na prvem mestu lastno redovno glasilo: »Cvetje z vrtov sv. Frančiška«.

Svet je od strasti tako zaslepljen, da si pod srečo otrok božjih ne more ničesar predstavljati. Včasih jih obtožuje, kakor pač obtožuje svet, ko se z omalovaževanjem ozira po njih; včasih jih ogleduje bedasto začuden. Prav nič ne pojmuje, kaj se dogaja v duši, ki se je združila s svojim Stvarnikom; nobene misli nima o tolažilih in dragocenem miru, ki ga uživa. Kaj pa je delež tistega, ki služi svetu? Neizmerna puščoba, izvzemši nekaj skromnih zabav, in če ga Bog ne zapusti popolnoma, očitki vesti. Le preiščite mu srce, nič drugega ne boste našli v njem.
(Lamennais.)

Večja življenjska preprostost — socialna naloga družinskega gospodinjstva.

Gospodinjstvo mora skrbeti, da zadovolji življenjske potrebe članov. Te se rode s človekom in z njim umro. Gospodinjstvo tedaj služi bistveno ohranitvi življenja, njegova naloga v najširšem pomenu je, da oskrbuje življenje. Oskrbovanje vsega podrobnega, kuhanje, čiščenje, pranje, šivanje, likanje, urejevanje, vrtno delo, nakupovanje itd. se mora podrediti temu cilju. Gospodinja izbere blago, ga priredi in pripravi in razdeli družini. V gospodinjstvu se stekajo vse panoge narodnega gospodarstva. Kajti ko narodno gospodarstvo gospodarske dobrine pridobiva in jih postavlja na trg, so vse še vedno samo mrtvo blago, za živo, osebno porabo ožive šele, ko jih izbere gospodinja in pripravi iz njih jed, ki ohranja življenje ali izgotovi obleko, ki naj greje in obvaruje človekovo telo zdravo.

Kdor pa hoče gospodinjiti dobro, mora pred vsem dobro ločiti življenjske potrebe. Gospodinja mora do dna poznati pogoje, ob katerih more človeško življenje uspevati, kakor zdravnik pogoje, ki so nujni, da bolnik more ozdraveti. Kakor uporablja zdravniška veda prirodno vedo, da bolnega človeka ozdravi, tako jo mora uporabljati gospodinja, da ohrani človeka zdravega. Zato mora gospodinja ločiti potrebo po življenjski nujnosti in razbrati, kako jih kriti najpravičneje in najboljše in kako obenem najpopolneje izrabiti vse vrednote, t. j. gospodinjiti v vsakem oziru glede dobrin, časa, napora in sil čim najvarčneje in najštedljiveje.

Poprej je veljalo — vsaj na prvi pogled — v gospodinjstvu pred vsem zunanje delo, tehnika. Žena, ki je najbolj kuhala, je veljala že za najboljšo gospodinjico. Zdaj pa se je pojm dobre gospodinjice premaknil drugam. Katera najbolj skrbi za življenje družinskih članov, katera ob čiščenju, pranju, likanju, kuhanju itd. ne zanemarija vzgoje otrok, katera ohrani srce odprto za velike vzgojne naloge v družini, tisti se po pravici priznava dostojanstvo dobre gospodinjice celo tedaj, če bi ne bila večša najrafiniranejših fines kuhanja.

Takemu modernemu gospodinjstvu odgovarja, da si lajša delo in si pomaga s sredstvi, ki jih nudi tehnika, ki čisti in kuha in lika perilo, pa tudi tla s pomočjo električne sile. S tem pa si gospodinja sprosti čas, da zadosti tudi višjim gospodinjiskim, nraštvenim in socialnim nalogam. Kateri dom more biti urejen po načelih moderne tehnike, iz tistega more ljubeča misel in pogled gospodinjice ven k drugim — manj srečnim bratom in sestram. Tam zunaj so ljudje, ki nimajo za najnujnejše, kar potrebujejo, otroci, ki ostajajo nevzgojeni zavoljo bede in pomanjkanja, bolniki in starčki, ki jim nihče ne postrže, obupane matere, ki iz strahu pred življenjem žele smrti sebi in pričakovanemu otroku. Tu žena raste najgloblje v socialno materinstvo, v socialno ljubezen. Več se ne čuti samo mater svojih otrok, marveč čuti se odgovorno za vse, ki so slabotni in revni in pomoči potrebni v človeštvu. Uvideva in čuti, da ni prav, preko potrebe tratiti vrednote, ki bi se mogle sprostiti, da bi prišle prav ubožcem in siromakom, vsem onim, ki jim manjkajo. Zapravljajo se vrednote ne le, kadar se porabljajo brezmiselno ali lahkomiselno, brez načrta in brez vestnega predarka, zapravljajo se tudi tedaj, če življenjskim potrebam ustrezamo preko mere, nezmerno.

Vestno, skrbno, štedljivo gospodinjstvo sprošča gospodarske vrednote za socialno pomoč. Zato je tako gospodinjstvo npravna in socialna dolžnost gospodinj, ki je soodgovorna za dobrobit in stisko naroda.

Kakor so moderni arhitekti zoper vsako navlako v stanovanju, v teženju, da bi človek bival čisto in jasno, svetlo in vedro, da bi gospodinja osvobodili nebitvenih, neživljenjskih dolžnosti in ji dali tudi možnost, biti bolj možu v pomoč kot sodelavka in tovarišica, tako naj tudi žena uvaja v življenje, v gospodinjstvo večjo življenjsko preprostost. Življenjska preprostost namreč življenje skoraj vedno boljša, dviga, ne slabša ali niža. Moderni človek namreč teži za vsemi užitki, ki so mu dosegljivi. Ob tem pa izgublja svoje duhovno težišče, svojo osebnost. Izkušnja ugotavlja, da izhajajo močne osebnosti, ljudje močne volje in silnega duha pred vsem iz srednjih razmer, iz tistih plasti, v katerih ni izobilja, še rajši stiska, kjer morejo napenjati sile volje in dela, da si osvoje življenjski položaj.

Mala Feja se pripravlja k pometanju.

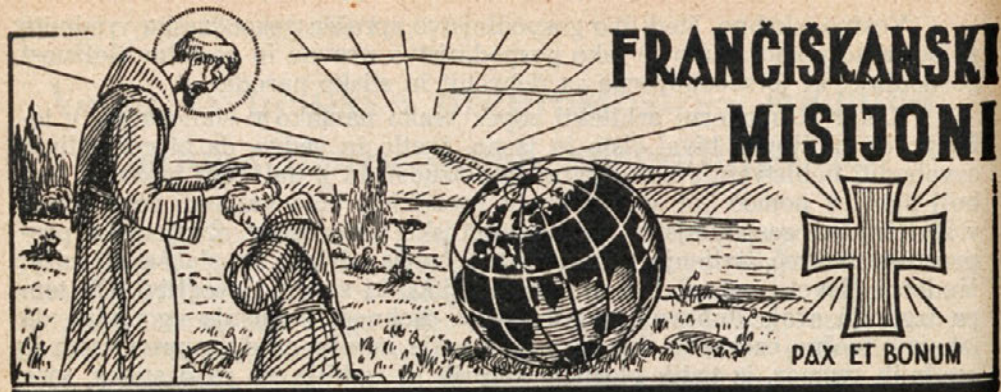
Misleci vseh časov poudarjajo, kako je človeku potrebna življenjska preprostost, ako naj se razvija polno in zdravo duhovno in telesno.

Živeti preprosto, se pravi živeti boljše, živeti preprosto, se pravi živeti po duhu evangelija. Evangelij ne zamišlja nauka o ubožtvu kot tisti položaj, v katerem si prisiljen odrekaš to, kar moraš imeti, da si življenje ohraniš, marveč kot položaj, v katerem zadovoljuješ svoje življenjske potrebe zadovoljno skromno in preprosto s svojim delom. V takem življenju oznanja evangelij najboljšo možnost za telesni in duhovni razvoj in zgodovina daje evangeliju prav. Časi izobilja so bili hkrati časi propadanja narodov.

Kakor za narodno gospodarstvo, tako velja to načelo za njegove osnovne celice, za družinska gospodinjstva. Gospodinja je dolžna, da ureja življenje v svoji družini po njem in da sprostí iz njega vrednote za dela in za miselnost socialne ljubezni in pomoči. Samo s sodelovanjem družinskih gospodinjstev so razrešljiva velika skupna gospodarska, socialna in celo verska vprašanja.

Domovi odločajo, kako bije žila gospodarskega, socialnega in verskega življenja.

P. ADOLF:

Spomini iz misijonskega življenja.

V tem letu so izpustili iz našega taborišča dva ujetnika. Prvi je bil advokat Gartner (Gärtner) iz Kajire. Bil je, kakor tudi ime kaže, po krvi Nmec, po srcu pa Francoz. Njegov brat je ob tem času služil v francoski armadi kot ofisir. Ta se je potegoval za njegovo prostost. Posrečilo se mu je, da je izprosil, da so izpustili brata iz ujetništva. Odpotovati pa je smel samo v Brazilijo. Ker pa ni imel dovolj denarja za pot, je vstopil kakor navaden delavec na trgovsko ladjo, da si je prislužil denar za pot v Južno Ameriko.

Drugi ujetnik, ki so ga izpustili to leto, je bil neki Švicar. Ujeli so ga bili na neki nemški ladji. Ker pa se ni mogel izkazati, da je Švicar, so ga pripeljali na Malto. Njegov konzul se je bil za njega takoj potegnil. Čez dolgo časa so prišla potrebna spričevala in Angleži so mu naznanili, da bo izpuščen in da bo dobil za odškodnino en šiling (eno nemško marko) za vsaki dan ujetništva. Švicar pa je zahteval veliko večjo odškodnino. Angleži so mu jo takoj obljubili, toda dali mu niso ne odškodnine in ne prostosti. Kasneje je Švicar mesec za mesecem milo prosil za prostost. Odpovedal se je tudi vsaki odškodnini, samo da bi se bil rešil Malte. Slednjič je čez dve leti na mesto čez eno leto dobil prostost, toda to pot je moral podpisati, da se odpove vsaki vojni odškodnini.

Med ujetniki v Verdali pa je bil tudi pristen Anglež. Tudi tega so bili ujeli na nemški ladji. Bil je dalj časa med našimi kuharji. Ta ujetnik pa se ni hotel oglasiti za prostost. »Če me tukaj izpustijo, me bodo takoj vtaknili med vojake,« tako je sam govoril. »Boljše pa je biti pred ognjem v kuhinji, kakor pa pred ognjem v strelskih jarkih.« Čez dve leti pa so Angleži izvohali svojega ptička in so ga takoj vtaknili med vojake.

Pozimi tega leta so nam Angleži odprli še eno dvorišče zunaj obzidja, da smo dobili nekaj več zraka in prostora za življenje. Prostor je ležal med Verdalo in med kampom Sv. Klementa. Bil je to peščen prostor in zraven njega široka cesta. Nasproti vratom v Verdalo je stal na samem visok zid, ki je imel namen varovati vrata pred sovražnikom. Na ta visok zid smo plezali vsaki dan od vseh strani, ker z vrha tega zida se je videlo staro mesto, Cita vekija (Citta vecchia), nekdanje glavno mesto Malte. Od tod se je videla tudi palača guvernerjeva in kos taborišča Sv. Klementa. To je bila velika sprememba v našem življenju!

To dvorišče je bilo za nas odprto od 8. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

Peščeno zemljo so ujetniki pridno obdelovali. Sadili so cvetice, želišča in mala drevesca. Celi ljubi dan so nosili vodo iz Verdale in zalivali rastline. Obenem so tukaj lovili hrošče, metulje, martinčke, miši in kače. Vse pa, kar so nalovili, so znosili v Verdalo, kjer je v kratkem času nastala velika zbirka živih živali, prava menezarija, ki je imela dan za dnevom polno obiskovavcev in občudovalcev.

Poprej smo imeli v Verdali samo kanarčke, le princ je imel kokoši in golobe. Toda golobe so mu bili kmalo prepovedali, ker so se bali, da bi golobi pošte ne raznašali. Eden izmed ujetnikov je imel na skrivnem domače zajčke, ki niso bili samo prav lepi, ampak tudi prav dobri.

Tudi v kampu Sv. Klementa so zbirali živali. Dr. Kraighauer, zdravnik iz Monakovega na Bavarskem in njegov sin, ki je imel komaj 14 let, ko so ga bili pripeljali v ujetništvo, sta imela dve prav veliki kači. G. doktor jih je prav rad pokazal in obenem razlagal, da ste ti dve kači sicer strupeni, pač pa nič nevarni. Imate po dva votla in strupena zoba, kakor sploh strupene kače, toda pčiti ne morete. Zoba sta namreč preveč zakrivljena

Žene tolčejo s kamni palmove veje.

proti žrelu in jih kači ne morete postaviti za pik zadosti po konci. Malteži trdijo, da so strupene kače na Malti postale brez nevarnosti od tistega časa, ko je bil Bog obvaroval čudežno sv. apostola Pavla pred strupeno kačo, ko se je bil ta rešil na otok Malto, ko se je bila ladja razbila. Ta zdravnik in tudi njegov sin sta bila dobra katoličana in sta redno hodila k sv. maši, k spovedi in k sv. obhajilu. Jaz sem bil večkrat v njegovem šotoru in sem občudoval njegovi kači, ki ste bili popolnoma domači.

Angleži so nam vsako leto nekoliko pojenjali v strogosti. V prvem letu nam niso privoščili nobene prostosti. V drugem so nam dali v porabo knjižnico in še eno dvorišče. V tretjem letu (1917) pa so nam dovolili nekatere časopise. Mogoče je bilo naročiti angleški list Tajms (Times), francoski Matin in italijanski Corriere della Sera. Te liste smo dobivali čez delj časa in po več skupaj.

Listi so bili cenzurirani, to je, več strani je bilo izstriženih.

Ko bi bili imeli že v začetku te liste, bi se bilo naše ujetništvo zelo polajšalo.

Jaz sem imel naročen italijanski list, angleškega mi je posojeval g. Guggenaster. Iz tega sem prestavljal samo telegrame.

Izmed teh listov je bil gotovo najbolj navihan angleški. Kedar so bili najhujši boji, ta list ni nič poročal. Ko pa je bilo bojev konec, je list pisal: Zgodilo se je prav tako, kakor smo mi že naprej pravili. Toda list naprej ni nič pravil, toraj se tudi zmotiti ni mogel.

Nekoč sem vprašal Guggenastra, ki je največji del svojega življenja preživel kot trgovec na Angleškem, kaj da meni o poročilih v Tajmsu.

»Ta list,« je rekel moj prijatelj, »je najbolj zanesljiv med vsemi angleškimi listi. Ta list ni vladno glasilo, pač pa se ga vlada poslužuje. Mišljenje Tajmsa je navadno mišljenje vlade. Ta list neresničnega nikoli ne poroča, pač pa marsikaj previdno zamolči. Na ta list trgovci na Angleškem tako-rekoč prisegajo. Po njegovih poročilih uravnavaajo svoje kupčije. Ta list so oči, ušesa in jezik Angleške. Po celem svetu ima ta list svoje zanesljive poročevalce; ti so njegove oči. Tajms skrbno posluša, kaj se govori doma in na tujem; to so njegova ušesa. Na to pa daje svete vladi, uradnikom, politikom in trgovcem po celem Angleškem; to pa je njegov jezik. Tajms je nepristranski svetovalec vsem Angležem. Vsem, tudi ministrom pove golo resnico, če ugaja ali pa ne, pač pa vsem koristi. Na ta list se zanese angleška trgovina, ki je vir vsega angleškega bogastva.«

V tem letu so nam Angleži dovolili tudi sprehode. Več ko dve leti nismo videli drugega, kakor notranje zidovje Verdale, tretje leto pa smo dobili sprehode.

V tem času je nas bilo v Verdali nekaj nad 600 ujetnikov. Določili so sprehode na dvakrat na teden. Vsakega sprehoda se je moglo udeležiti 50 mož. Vsak teden je toraj prišlo na vrsto 100 ujetnikov. Vsi smo prišli na vrsto na šest tednov. V resnici pa smo prišli na vrsto velikokrat več, ker veliko ujetnikov ni hotelo hoditi na sprehode. Moj tovariš n. pr. ni šel prav nobenkrate na sprehod, jaz pa narobe prav vsakokrat, kadarkoli je bilo le mogoče.

En dan pred sprehodom se je bilo treba prigrasiti. Na sprehod so nas vodili popoldne po rolj-kolu. Pri vratih so nas klicali in devali v vrste po pet mož. Jaz sem bil vedno v zadnji vrsti na kraju. Vsaka vrsta je imela za stražo dva vojaka z bajonetom na puški. Za nami pa je marširal ali seržant ali pa ofisir.

Vodili so nas po otoku tako, da nismo šli nikoli skozi mesto ali kako vas in da nismo srečavali ljudi. Tudi dežele nismo videli veliko, ker so vse ceste obzidane.

Nekajkrat, ko nas je vodil ofisir, smo ga prosili, da nas je peljal tako, da smo videli vsaj morje. Nekajkrat nas je peljal tudi skozi velike vasi, ki izgledajo kakor mesta. So zelo snažne in imajo električno razsvetljava. Kako pa so se vasi imenovale, nismo zvedeli. Kolikor je bilo mogoče opaziti, smo videli, da nam ljudje niso bili sovražni. Nekateri so nas celo pozdravljali. Ko pa nas je bil enkrat eden obgovoril, ga je bil ofisir takoj zapodil. Ljudje na deželi, ženske in moški, so bili večinoma bosí, le nekateri so imeli sandale brez nogavic, prav tako kakor mi redovniki.

Na sprehodih smo hodili vedno izredno hitro, ker vojaki so hiteli, da bi kmalu domov prišli, in mi ujetniki smo hiteli, da bi se sprehodili, ker tega doma ni bilo mogoče. Po vsakem sprehodu smo bili vsi, vojaki in ujetniki, od potu do kože premočeni.

V tem letu so nam Angleži dali še neko drugo polajšavo. Več ko dve leti ni bilo prav nobene zveze med raznimi taborišči ujetnikov. V tem letu pa so začeli tu pa tam dovoljevati, da je kak posamezni ujetnik obiskal drugo taborišče, zlasti še, če je tam imel kakega sorodnika. Za vsak obisk pa je bilo treba posebne prošnje in posebnega dovoljenja. Zadnje leto pa,

to je po vojski, pa so bili obiski določene dni in gotove ure splošno dovoljeni.

V našem kampu je bil kapitan Miler, kakor smo že slišali. Bil je zelo olikan, zelo miren in zelo previden gospod. Od svojih ljudi je bil zelo spoštovan. Bil pa je Angležem trn v peti, ker se je tu pa tam za svoje ljudi, posebno pa še za svoje ofisirje potegnil. Očitati pa mu niso mogli najmanjše napake. Angleži so bili toraj sklenili iznebiti se ga na Malti.

Nekega dne, bilo je na jesen, ga je obiskal vrhovni komandant ujetnikov in ga je povabil s seboj na sprehod. Miler je seveda šel s komandantom na sprehod, toda ni se vrnil več v Verdalo. Mesto da bi ga bil

Starčki in slepci spletajo niti v vrvi.

komandant pripeljal nazaj v taborišče, ga je peljal na ladjo, ki je drugi dan odrinila proti Londonu. Zjutraj na vse zgodaj je prišla straža po Milerjeve stvari v tabor in jih je prepeljala na ladjo, kjer je kapitan čakal na odhod.

Okrog božiča l. 1917. so Angleži zopet izpustili nekaj ujetnikov, namreč moštvo trgovske ladje Marije Terezije.

Ko je bila Nemčija l. 1914. napovedala vojsko Francoski, je Angleška zadržala vse nemške in avstrijske trgovske ladje, ki so bile ob tistem času v Sueškem kanalu, češ, če bo prišlo do vojske tudi z Angleži, jih bo ta takoj v kanalu pograbila in jih ne bo treba šele loviti na visokem morju. Tako se je tudi zgodilo. Ladje je pograbila, ljudi pa na Malto pripeljala.

Sedaj je izpustila ljudi, ladij seveda ne. Med temi ljudmi sta bila tudi dva mrzla Slovenca. Prvi je bil Mihelj, ladijski elève, pomočnik pri blagajni, sin poštna upraviteljice na Kojskem in pa Silvester Tabaj, kamarijer na tej ladji, brat dveh duhovnikov v Gorici. O prvem nočem več povedati, drugi pa je bil prav postrežljiv. Te ljudi so prepeljali v London in od tam čez pol leta v domovino.

Četrto leto (1918—1919) nam je prineslo zopet nekaj več svobode.

Če se je kedo sedaj pregrešil zoper disciplino, red v taborišču, ni bil več tako strogo kaznovan, kakor poprej, ko so ujetnika zaradi vsake malenkosti odpeljali v bolnišnico prat umazano perilo. Sedaj so ga samo za par dni vtaknili v zapor, kjer je brez jedi, brez pijače in brez luči premišljeval svoj greh. Ni bilo nič hudega, je pravil eden izmed pijancev, ko je prišel iz zapora, samo žeja in pa tema, to je bilo hudo.

Druga milost tega leta pa je bila, da so nam dovolili kopanje v morju. Dvakrat na teden so vodili po 50 mož v morje. Kopali smo se kakih šest kilometrov daleč od Verdale. Vodili so nas v kopalnišče zjutraj na vse zgodaj, ko se je komaj dan delal. Kraj, kjer smo se kopali, se imenuje Marsa Skala, in je prav lep zaliv. Jaz sem se šel kopat, če je bilo le mogoče.

Ko smo prišli na kraj, je seržant zapiskal in poskakali smo v vodo, kakor žabe, če jih kedo prestraši. In ko je seržant zapiskal drugič, bežali smo iz morja, kakor bežijo račke iz vode, če jih kedo podi.

Tukaj sem zopet videl, kako pripravna je naša redovna obleka. Bil sem vedno med prvimi v vodi, in zopet med prvimi v obleki. Potegnil sem haljo čez glavo in bil sem slečen, in vrgel sem jo čez sebe, in bil sem oblečen. Pa tudi v globokem morju sem bil vedno med prvimi, kar se je zlasti protestantovskim ofisirjem čudno zdelo, da je katoliški menih velik prijatelj vode in dober plavač pred Gospodom.

Na potu v kopalnišče in na potu nazaj smo vsakokrat na gotovem kraju nekaj minut počivali.

Prigodilo pa se je bilo, da sem bil jaz po počitku preslišal piščalko in sem bil zaostal za tovariši. Ko sem se bil tega zavedel, je bila kompanija že izginila izpred oči za bližnjim ovinkom.

»Pojdite, kamor hočete,« sem si nevoljno mislil, »za vami se ne bom podil. Straža naj pazi na ujetnike in ne ujetnik na stražo.«

Šel sem nevoljno po cesti, tovarišija pa se je podila pred menoj, kakor da bi imela samega škrata za petami. Razdalja med menoj in med kompanijo je bila vsak trenutek bolj velika.

Po cesti se je pripeljal Maltež na visoki dvokolnici, kakor so jo rabili že stari Rimljani. Mož je šel s sodom po vodo.

»Stopite gori k meni na voz,« me pokliče prijazno mož. »Prostora je tukaj še za enega.«

Povabilo mi je bilo prav prišlo in takoj sem bil na vozu zraven njega. Z visokega sedeža sem imel lep razgled. Videl sem lepo obdelane njive okrog sebe, v daljavi pa svojo kompanijo. Z možem, ki je dobro vedel, da sem ujetnik in kam da spadam, sva se prav lepo pogovarjala.

»Ali boste hudo kaznovani, ker ste zapustili kompanijo?« me je vprašal.

»O, je že mogoče, da me bodo za 24 ur vtaknili v luknjo. Pa naj bo, kar hoče, zaprt sem že tako štiri leta. Kaj za to, če pridem še malo v temno ječo. Ujetnik postane sčasoma zelo malo občutljiv.«

Prišla sva do vodnjaka, kamor je šel mož po vodo. Hitro sem smuknil z voza, že zato, da bi dobri mož zaradi mene ne imel neprijetnosti.

Premišljeval sem, kaj mi je storiti. Da me straža ne pogreša, sem bil prepričan. Šel bom do vrat v Verdalo, tako sem sklenil. Pozvonil bom tam in se bom pokazal straži. Vojak na straži me bo kratkomalo spodil, ker ne more vedeti, da jaz spadam med ujetnike. Vzel bom nato voz in peljal se bom v naš samostan v mesto. Kako se samostanu pravi, sem vedel. Tam bom poslal takoj vratarja na vojaško oblast, da bo naznanil, kaj se mi je bilo zgodilo.

To sem bil sklenil in sem nalašč hodil prav počasi. Gledal pa sem pazno v daljavo, kjer so se tu pa tam pokazali moji ujetniki.

Bili smo že v bližini mesta, kar vidim, da je kompanija obstala in da se prav živo pogovarja s stražo.

Prodajalci vrvi v Suk-el-Giumi.

»Oho, to pa ne bo nič dobrega. Pogrešajo me,« sem takoj vedel. Čez nekoliko časa se kompanija zopet vzdigne, eden izmed vojakov pa jo hitro mahne nazaj po cesti.

»O, glej ga no, ta po mene gre,« sem si mislil in se nisem zmotil.

»Kako pa je bilo vendar mogoče, da me je straža pogrešila?« sem kasneje vprašal ujetnike.

»Med nami so se nekateri smijali in vedno nazaj gledali, da bi bili videli, kako boste Vi pridrveli za nami. Toda Vas le ni bilo od nikoder. Naše obnašanje je zapazil seržant in je vprašal, zakaj da gledamo nazaj. Patra ni, je odgovoril eden. Seržant je debelo zarentačil rekoč: Pa ravno tega manjka! Kedo bi se bil mislil! In Ajzenbart jo je bil ubral za Vami.«

Ko me je seržant došel, sem gamolče pozdravil po vojaško z roko, kakor se spodobi.

Strogi seržant ni nič odzdravil, temuč sredi ceste me je začel oštevati. Našel je vse lepe priimke, ki jih pri vojakihi dobro poznajo. Kaj pa mi je vse očital, in kaj mi je žugal, nisem nič drugega razumel, kot »detenčen rum«. Kaj pa to pomeni, sem dobro zastopil, šlo mi pa tudi to ni k sreči. Vendar pa seržant ni vpil, tudi z rokami ni mahal, ostal je celo v jezi in razburjenosti dostojen. Jezik, o ta pa mu je tekel, da sem se kar čudil. Tukaj sem prvič doživel, da je Anglež hitro govoril.

Ko je strogi Ajzenbart utihnil, sem se na lahko proti njemu obrnil in ga prav mirno vprašal: »Finiš?«, to je, ali je konec?

»Finiš, finiš!« je siknil seržant, kakor gad in ploha besedij se je vdrila zopet nad mene.

Ostal sem čisto miren in brezbrizen, kakor star grešnik, katerega se ne prime več nobena pridiga, ne lepa, ne grda. Čudil sem se samo, da se Anglež radi take malenkosti toliko razburja.

Ko seržant drugič utihne, mu z največjo uljudnostjo in še z malim poklonom rečem: »Denk ju!« (Thank you), hvala lepa!

Seržant me debelo pogleda in ko še moj zadovoljen obraz vidi, na katerem ni bilo najmanjše nevolje, ne skrbi, se tudi on posmeji. In za ploho besedij je posijalo nad nama sonce zastopnosti.

Med potjo me je seržant še enkrat opomnil, da naj stopim bolj hitro, pa tudi ta opomin je bil zastonj. »Aj kant« (I cannot) »ne morem« je bil kratek odgovor in seržant je bil tudi s tem zadovoljen.

Premišljeval sem spotoma, ali me bo seržant res dal zapreti, ali pa, če bo to malenkost naprej naznanil; toda od vsega tega se ni nič zgodilo.

Iz te dogodbe se vidi, da Angleži do nas niso bili posebno divji in da nas brez potrebe niso zapirali.

Prišlo je bilo zadnje leto ujetništva (1919—1920). Vojske je bilo že davno konec, našega ujetništva pa ne. Svet se je brigal za vse, samo za nas uboge ujetnike ne. Vse to smo vedeli, pomagati pa si nismo mogli.

V januariju l. 1919. so nam odprli v Verdali strelne odprtine v zidu, ki so bile do sedaj zazidane. Videli smo, da smo skoraj v mestu, zraven vojaškega arzenala, prav zraven vojne luke. Videli smo pod seboj velikan-ske vojne ladje, pa tudi male podmorske čolne z zastavami raznih držav. Vojne ladje so bile najlepši, kedar so bile zvečer razsvetljene, tako da se je zdelo, da je cela ladja en sam velikanski ogenj.

Mojea ujetništva je bilo konec zadnje dni novembra l. 1919.

V tem poglavju sem hotel podati samo splošen pregled ujetništva, o nekaterih posebnostih pa bomo še slišali. Omenim samo, da je bilo zadnje, to je peto leto ujetništva za mnoge izmed nas najbolj mučno, ker marsi-kateri ujetnik je začel bolehati radi dolgotrajnega življenja v zidovju; med temi je bil tudi pisec teh spominov.

Vsi predpisi in nasveti vodijo k samozatajevanju; zakaj če se odrečeš lastnemu razumu, imaš čisto in nepotvrjeno resnico božjo; če se odrečeš ljubezni jastva, ki se je izpridilo v Adamu, ostane v srcu sama ljubezen do Boga in do bližnjega zavoljo Boga, ki je »ves zakon«; če se odrečeš svoji volji, delaš samo še po volji Boga, ki je red v pravem smislu. In potem je človek svoboden kakor sam Bog, čigar verna podoba postane; svoboden je, zakaj neomejeno samozatajevanje ga sprosti dvojnega hlapčevstva: zmote in strasti.

(Lamennais.)

Tripolitsanske palme.

Oaza, ki se razprostira med Tripolisom in Tagiuro, je ena izmed najlepših in najrodovitnejših v celi Libiji. Človeku se zdi kot ogromen eksotičen park s poldrugim milijonom najsijajnejših palmovih dreves, ki kipe vitka in bogata proti nebu.

Poleti doni preko tega parka vesela pesem pridnih delavcev, ki utihne ob enajstih dopoldne, ko preneha prav vsak Arabec z delom; to je čas počitka v hladni senci košatih dreves, ki obdajajo vsaktero borno kočo. Skupno s svojo družino povžije krožnik kašnate polente in popije navrh tri skodelice čaja. Po tem kosilu obleži nepremično na koži pred šotorom do treh popoldne.

Včasih ga prebudi iz sladkega spanja urna hoja dveh misijonark frančiškank, ki hitita z običajno skrinjico zdravil v roki tam mimo.

»Sestra,« se oglasi Arabec, »kako moreš popotovati v taki vročini? Pridi in sedi tu sem v senco; ko se bo solnce nekoliko nagnilo, boš pa nadaljevala svojo pot!«

»Ali,« odvrne sestra, »rekli so nama, da je tu v bližini bolnik, ki naju želi — pa poti k njemu ne poznavam. Ali naju bi morda hotel spremljati?«

»Zdaj? V tej vročini? Počakaj sestra, samo dve uri počakaj, pa bom šel s teboj.«

»Ta je lepa — dve uri. Bolnik bo imel tako časa dovolj, da nama umrje, preden prideva k njemu. Dobro, če nočeš iti z nama, greva pa sami.«

»Ne, sestra; počakaj! Če greš zdaj dalje, te zagotavljam, da boš umrla.«

Ali pač ne more razumeti, zakaj morajo sestre potovati vsako uro, celo kadar je vroče. V palmovi senci ob hladilnem vodnjaku je vendar neprimerno bolje. —

Palma je resnično bogastvo te mogočne oaze. Zdi se mi, da ni na svetu druge rastline, ki bi se dala za tako različne stvari porabiti, kakor ravno palma.

Datlji, palmovo sadje, so izključna hrana starih in mladih, zdravih in bolnih v dneh trgatve. To dragoceno sadje lepo očistijo in stisnejo in polože v košare; to je dragocena zimska zaloga zlasti za uboge beduine. Po končani trgatvi, zložijo ti večni nomadi svoje šotore, naložijo polne košare na kamele in se vrnejo v dolgih karavanah v notranjost, kjer jih čaka pomlad.

Datljeve peške skrbno posuše, jih omehčajo v vodi in jih rabijo za krmo krav in kamel. Seveda se ta krma ne da primerjati z dehtečim senom naših travnikov — pa ker drugega ni, se mora živina zadovoljiti pač s peški. Tako menda sklepa modra krava, ki žre s hvaležnostjo to trdo jed, med tem ko jo izbirčna kamela prezira. Njen gospodar ji jo pa brezobzirno tlači v gobec.

Lepe veje, tudi če so oropane datljev so prav prikladne za snaženje hiše in dvorišča. Naše gospodinje bi se najbrž smejale ob pogledu na take nerodne metle, toda Arabkinje posnažijo z njimi svoj dom prav temeljito.

Nekega dne je mala arabska deklica Feja ravno pometala, ko nenadoma zagleda dve misijonarki, ki se bližata. V trenutku vrže na tla svojo metlo in prične kričati in jokati, da bi se morala kamnu smiliti. Sestri jo skušata pomiriti in potolažiti — pa čim bolj se vrtita okrog nje, tem strašneje cvili in vrešči. Na te obupne krike priteče tja Fejina starejša sestra, ki je bila že v Tripolisu in je tam spoznala frančiškanke misijonarke.

»Nič se ne boj, Feja,« jo je mirila medtem, ko se je redovnicama ljubeznivo smehljala. »Ti dve te čisto gotovo ne bosta požrli.«

Mala sestra je smatrala sestri najmanj za dva kanibala — ljudožrea.

Povedati vam moram, kako uporabljajo dolga stebela palmovih vej. Žene jih pred svojimi šotori tolčejo s kamni in dobe tako polagoma šop dolgih niti, katere izroče starčkom in slepcem, ki jih lepo spleto v vrvi najrazličnejše debelosti in dolgosti. Vsak petek, ko je tržni dan v Suk-el-Giumi, imajo prodajalci vrvi prihranjen poseben prostor, kjer svoje izdelke vneto prodajajo.

Kaj pa stori Arabec s palmovimi listi? Pred vsem se potrudi, da loči zelenje od stebela in napravi tako pripravne metle, ki jih prodaja na trgu. Preostalo zelenje pa porabi za svojo posteljo. Lističi so jako močne in prožne palčice. Arabec jih lepo po tleh razvrsti, pregarne čeznje odejo in postelja je gotova. Te vitke palice so neločljive spremljevalke naših misi-

Tudi deblo palmovega drevesa je dragoceno.

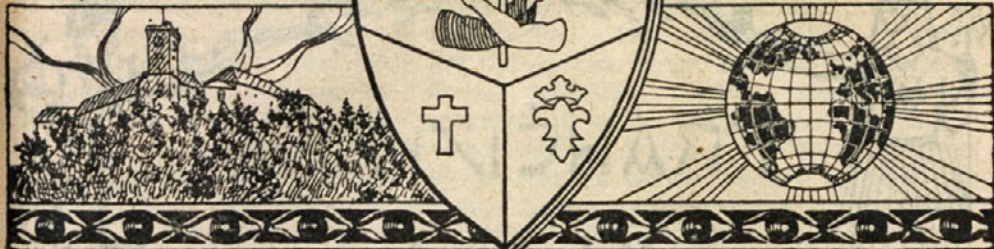
jonark na njihovih misijonskih potih po oazi. Kako vendar? Kdaj rabi misijonarka palico? Braniti se je treba proti psom. Strašni arabski psi ne poznajo belih frančiškank, priteko jim nasproti, pa ne da bi jih ljubeznivo sprejeli, temveč s povsem drugačnim namenom. To kaže že njihovo lajanje. Če bi sestre ne znale s temi živalmi prav ravnati, kolikokrat bi morale zapustiti ta ali oni kraj z raztrgano obleko in okrvavljeno kožo.

Palma pa ne daje Arabcu le hrane, temveč celo vino. Potem ko so odrezali grozd z datlji, postavijo prav pod tisto mesto posodo. Čez nekaj dni je posoda polna peneče se belkaste tekočine, za katero so Arabci zelo navdušeni.

Tudi deblo palmovega drevesa je zelo dragoceno. Mozeg, ki je pod debelo skorjo, služi kot izborna krma za krave in kamele. Les vzdolbejo in delajo iz njega razne posode za dom in živino. Vse, kar še preostane, je kurivo za domače ognjišče za celo leto.

Noben del palme ne ostane neporabljen. Zato ni nič čudnega, da ljubi Arabec to rastlino z vso dušo in jo imenuje »Alahov dar«.

P. ANGELIK:

Novo vrhovno predstojništvo frančiškanskega reda.

Dne 3. junija t. l. je bil na binkoštno soboto pod predsedstvom kardinala protektorja našega reda Angela Marija Dolci, izvoljen za generalnega ministra p. Leonard Marija Bello, eksprovincijal beneške provincije sv. Antona.

Dne 6. junija je bil pod predsedstvom novoizvoljenega generalnega ministra izvoljen generalni prokurator p. Benjamin Ryzinski iz provincije blažene Device Marije Angelske na Poljskem.

Naposled so bili dne 7. junija pod predsedstvom novega generalnega ministra izvoljeni sledeči generalni definatorji: p. Ludovik Coffey iz angleške provincije za angleški jezik; p. Teodorik Parré iz kanadske provincije za francoski jezik; p. Bertrand Kurtscheid iz kolinske provincije za nemški jezik; p. Apollinar Pérez iz filipinske provincije za španski jezik; p. Pavel Schrotty iz ogrske provincije sv. Janeza Kapistrana za ogrski in za slovanske jezike. P. Jeremija Olivieri iz neapeljske provincije sv. Janeza Jožefa od Križa za italijanski jezik.

Nov kardinal-protektor frančiškanskega reda.

Prvi med vsemi ustanovniki cerkvenih redov je za svoj red vpeljal sv. Frančišek Asiški navado prositi sv. Stolico za kardinala - protektorja. Dandanes imajo skoro vsi moški redovi, če izvzamemo jezuite in kamili-

jance in vsi ženski redovi in kongregacije svojega kardinala - protektorja pri sv. Stolicy. Kardinal - protektor predseduje generalni skupščini, ko voli novega generalnega ministra, s svojim nasvetom in zaščito pospešuje napredek reda in uživa razne druge častne privilegije.

Dne 8. maja t. l. je v Rimu umrl dosedanji kardinal - protektor frančiškanskega reda Bonaventura Ceretti. Imenovani je bil rojen v Rimu dne 17. junija 1872. Dne 22. maja pa je Nj. Svetost papež Pij XI. imenoval novega kardinala - protektorja frančiškanskega reda Angela Marija Dolci, ki je 3. junija že predsedoval skupščini vseh provincijalov vsega sveta, ko so volili novega generalnega ministra reda, ker je prejšnjemu potekla njegova službena doba.

Uboga žena.

Imenitna meklenburška baronica je prišla nekoč v cerkev sv. Petra v Rimu. Bila je vsa prevzeta lepote in krasote te veličastne cerkve. — Ko je hotela iti ven ter je stopala po marmornatih stopnicah, jo je srečala priprosta kmetica. »Tu imate pa res lepo cerkev,« ji reče baronica. »Kako,« odgovori Italijanka, »tukaj imate tako lepo cerkev, ali vi niste katoličanka?« »Ne, jaz sem protestantinja.« »Potem ste pa res uboga žena,« ji odgovori ženica. Šli sta naprej vsaka svojo pot in ni se brigala ena več za drugo, vendar pa baronica besed, »potem ste pa res uboga žena,« ni mogla več pozabiti. Mislila je mnogo nanje in postala pozneje katoličanka.

DR. FR. W. FOERSTER — F. T.:

Dragocene gosli.

Ali ste že kdaj slišali, da se dobe stare dragocene gosli, ki so nanje igrali veliki goslarji tako dolgo in tako lepo, da zazvene prijetno in čisto celo ob dotiku kakega nespretnega igravca? Odkod naj to pač pride? Mislite na to, kar sem vam pravil o človeškem obrazu; kako v svojih gubah in črtah spremlja vse občutke duše in končno dobi izraz, ki se je bil naj-češče zagrebel v njegove poteze. Tako je tudi z nežnimi lesnimi vlakni goselnega lesa. Vedno zopet podrhtejajo v čistih in lepih glasovih — dokler se končno ne zlijejo, da odgovore z nežnimi tresljaji, tudi če dotik ni bil popolnoma čist.

Tako je tudi s človeško dušo. Zelo težko, da, skoraj nemogoče je, da bi surovemu in neolikanemu človeku prijazno in mirno odgovoril ali da se ne bi tudi razjaril spričo togotnega vedenja, če nimaš v svoji duši prav ničesar razen hudih in svojeglavih misli. Vaša duša so vaše gosli in vi ste goslarji. Če ste vgoslali veliko prijaznih in dobrih misli in jim daste, da prav pogosto v vseh svojih vlaknih nihajo v velikodušnosti in usmiljenju, potem tudi ne bodo dajale od sebe tako zoprnih glasov, če kdaj kdo drugi škriplje nanje. Otožno bodo morda piskale — ne pa hreščale in tulile. Najmogočnejši človek je, kdor je v svoji duši nagomilil toliko nežnega in dobrega, da ga ne more noben človek več spraviti iz ravnovesja, temveč mirno poslušata najhujše in gleda, da je njegov odgovor vedno le izliv njegove lastne globoke ljubezni. Tega seveda vi še ne morete. Tudi jaz ne. Zakaj mi vendar še ne goslamo dovolj dolgo in je resnično treba precej let dela, dokler ni v srcu toliko plemenitega, da vse nečisto použije. Toda če zdaj ne začnete, bo pozneje vedno težje. Povedati vam mislim, kako je treba narediti. Ne smemo se najprej kar na lepem razjeziti in potem stisniti zobe in držati roke na sebi in morda reči: »Oh, ko bi le slutil, kako rad bi te neusmiljeno pretepel — — toda premagal se bom.« To je zelo naporno in samo prav zunanja zmaga nad jezo. Ne — s premagovanjem je treba začeti veliko prej. Treba se je kdaj vprašati, ali se dečku, ki se nad njim jezimo, ali se mu mar godi tako dobro v življenju kakor nam samim, ali je deležen tolikšne skrbi in nežnosti kakor mi, ali je morda bolehen ali slabih živcev, ali so se njegovi starši nemara manj utegnili ž njim ukvarjati in ga odvajati bedarij, ali pač redko dobi v roke kakšno dobro

in spodbudno knjigo? — Z eno besedo, če se kdaj nekoliko potrudimo, da se razgledamo po njegovem majhnem življenju, se nam zdajci posveti in nam je skoraj žal, da smo bili ž njim doslej tako nepotrpežljivi in divja jeza se izpremeni v usmiljenje. Če dobite kakršnegakoli ptiča ali majhno živalco za rojstni dan, vendar tudi radi pogledate, iz katere dežele je žival doma, kako živi, česa ne more prenašati in kako najlepše delaš z njo. Če pa dobite za tovariša kakega človeka, mislite, da pri njem lahko opravite in prav delate ž njim, če vam celo ni mar, iz kakšne okolice prihaja, kaj pogreša, kako živi, kako se je doslej hranilo njegovo srce — in veliko drugega. Takrat potlej ni čuda, če se cele dni hudujete nanj ali ga pretepate ali zmerjate, ker pač ne poznate njegovih prirodnih svojstev. In s tem napravite največ škode sami sebi — kajti vaša duša ostane potem pač brez vseh prijaznih misli in vsega odpuščenja in na vašem obrazu se bere, da ste slabiči v boju zoper jezo in togoto — slabi goslarji.

Dragocenim gostim je podoben krotek človek. Krotkost nam je vsem potrebna, kajti če si tudi uredimo življenje še tako udobno, vedno se nam bo, tudi če živimo med najboljšimi ljudmi, kaj pripetilo, kar nas bo vznemirilo in žalilo. Če si v takem slučaju v nevarnosti, da bi zgubil ravnotežje, tedaj molči in moli. Ko boš pa enkrat dosegel zmago nad samim seboj, boš tudi sovražniku ali nasprotniku na neprijazno ali zbadljivo besedo prijazno odgovoril. In pomni, da bo to večja zmaga, kakor če bi si zavojeval celo kraljestvo. »Blagor krotkim, zakaj ti bodo deželo posedli« (Mt 5, 4) in si pridobili naklonjenost in ljubezen soljudi. Kdor obvlada jezo v sebi, jo bo znal obvladati tudi v drugih.

Križarji od Sv. Trojice v Slov. goricah.

Gotovo boste, dragi čitatelji, mali in veliki, z veseljem čitali novosti malih Frančiškovih križarjev od Sv. Trojice v Slov. gor. Ne obstojimo še dolgo, zakaj sprejeti smo bili šele 7. majnika t. l. Sprejel nas je preč. p. Ludovik slovesno pred oltarjem presv. Trojice. Bilo nas je vseh skupaj s sestricami sv. Klare okrog sedemdeset.

Dne 2. julija smo šli na izlet v Zavrh. Dobre sestre tretjerednice so nam izvrstno postregle s češnjami, z belim kruhom in s sladko brezalkoholno pijačo. Še od Sv. Ruperta so nas prišli pogledat in nam prinesli dobrih prigrizkov prav kakor sv. Frančišku in njegovim tovarišem. Na koncu južine je bil shod na prijazni trati ob robu gozda pri malem potočku. P. voditelj je sedel na posekano smreko, mi pa okrog njega po tleh in smo ga zvešto poslušali, ko je priporočal, naj gremo vsak prvi petek k sv. obhajilu in nam razlagal zgodbe o sv. Frančišku. Po shodu smo še zapeli križarsko himno, nato pa rajali, peli in vriskali, da se je razlegalo daleč naokrog. Domov grede pa nas je dobro opral dež, če se je kdo kaj zamazal s češnjami. Pa mi nismo dosti marali za dež, bili smo veseli, da se je naš izlet tako dobro obnesel. Razume se, da smo sklenili, da pojdemo drugo leto spet, če nas bodo le naše dobre sestre povabile, in če bodo češnje kaj polne.

Sestanke imamo vsak mesec. Vsak prvi petek pa prejmemo zado-
stilno sv. obhajilo. Kadar je naša maša, skupno glasno molimo in prepevamo. Pri mesečnih mašah za tretji red ministriramo in svetimo križarji v krojih. Tudi pri procesijah sv. Rešnjega Telesa smo dvakrat nastopili

v križarskih oblekah. Pa žal, malo jih ima te obleke. Naš p. voditelj pa piše našim sobratom v Maribor, in oni so tako dobri, da nam jih posodijo. Bog plačaj njim in posebno njihovemu voditelju, ki nam je podaril zastavici, ki jih imamo prav radi in smo na nje zelo ponosni.

Te dni pa nas je doletela velika žalost. Smrt je posegla v našo sredino in nam vzela pridnega Majkeničevega Frančka. Umril je na praznik našega očeta sv. Franciška in na svoj godovni dan, ki ga je šel obhajati v nebesa. Na mrtvaškem odru je bil napravljen v križarsko obleko. Bil je več let ministrant, zmeraj veselega obraza. Bil je navdušen križar. Na smrtni postelji je dejal: »Od vseh otrok imam križarje najrajši.« Bolehal je le 14 dni; lotila se ga je neozdravljiva bolezen in umrl je v groznih bolečinah. Imel je krasen pogreb. Tudi mi smo ga spremljali na zadnji poti v naših uniformah. Za pogrebom smo križarji in sestrice nosili snopke rož, tako da je njegov grob kakor en sam cvet. P. voditelj mu je govoril ganljiv govor v slovo. Vsi smo jokali in rekli: »Zbogom, naš dragi Franček, prosi za nas v nebesih.« Priporočamo ga vsem križarjem in klaricam v molitev.

Kadar bo kaj novega, se zopet oglasim. Do tedaj pa, sobratje, najsrčneje pozdravljeni od vseh križarjev svetotrojiških. Pen Maksek.

Pax
et bonum!

Mir in
vse dobro!

P. ANGELIK:

Kdor noče na stara leta biti sam sebi in drugim v nadlego, kdor hoče na stara leta, ko ne bo mogel več vršiti svojega poklica, živeti od svojega dela, naj se zavaruje za starost in onemoglost pri zavarovalnem odseku III. reda.

Glavni pogoji za zavarovanje za starost in onemoglost so sledeči:

Kdor se hoče zavarovati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od dobrote bližnjega;

3. ne sme biti star nad 60 let;

4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnjega pojasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na: »Zavarovalni odsek III. reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali pa na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

Stara sem 56 let, ali se še lahko zavarujem za starost in onemoglost?

Do novega leta še, ker dotodaj še sprejemamo take, ki niso stari 60 let, po novem letu pa se bodo mogli vpisati v zavarovalni odsek samo taki, ki še ne bodo stari 55 let. Dve leti pozneje pa bomo sprejemali samo še take, ki ne bodo stari nad 50 let. Kdor je pohitel v letih, naj pohiti tudi tu, da mu enkrat pozneje ne bo žal, pa bo prepozno.